

Cenazeyi ibra etmekte gerçekçi olmak

Malatya'dan okuyucumuz: Cenaze namazı kılındıktan sonra tanımadığımız bir mevtaya 'iyi biliriz' dememiz ve hakkımızı helâl etmemiz ne anlama geliyor? Gerçekten helâl etmiş oluyor muyuz? Kabirde beden azap görür mü?"

İNSANLARIN İBRASI, BİR MAHŞER BELGESİDİR

Dürüstçe yapılmış hüsn-ü şahadet önemlidir.

İnsanlar dünyayı birlikte yaşıyorlar, mahşere birlikte çıkacaklar. Dolayısıyla birlikte yaşayan insanların, akrabaların, komşuların, aynı mahal sakinlerinin birbirleri hakkındaki hüsn-ü şahadetleri ve varsa haklarını helâl etmeleri veya helâl etmekten sakınmaları önemlidir.

İnsanların hüsn-ü şahadetleri birer mahşer belgesi olduğu gibi, 'hakkımı helâl ediyorum' sözü de kul hakkının ibrası açısından önemli bir mahşer belgesidir.

Bir cenaze hakkında böyle bir hüsn-ü şahadet ve başkalarının onun üzerindeki haklarını helâl etmeleri beyanı o kişiyi -gerçek yüzünü, gizli hallerini, şahsî amellerinin muhasebesini Allah'a bırakmak şartıyla,- mahşere dönük olarak ibra etmek, yani aklamak demektir.

Bu aklama şahadeti sünnettir. Allah nezdinde muteberdir. Ancak kişinin aklanmayacak günahları varsa ve herkesçe biliniyorsa ve yüzde elliden fazla iyi bilinen yanları da yok ise elbette her şeye rağmen o kişiyi aklamak şart değildir.

İmam sorduğunda tanımadığımız kişi hakkında bir şey söylemek zorunda değiliz. Tanımıyorsak suskun kalmamızda bir sakınca olmamakla beraber, oradaki ekseriyetin hüsn-ü şahadetine dayanarak iyi biliriz demek daha faziletlidir.

SİZLER ALLAH'IN ŞAHİTLERİSİNİZ

Hz. Enes (ra) anlatıyor: "Resûlullah'ın (asm) yanından bir cenaze geçti. Oradakiler,

cenazeyi hayırla yad ettiler. Peygamber Efendimiz (asm):

“Vacib oldu!” buyurdular.

Sonra bir cenaze daha geçti. Bunu kötü sözlerle yâd ettiler.

Resûlullah (asm) yine:

“Vâcib oldu!” buyurdular.

Hz. Ömer (ra):

“Ya Resulallah! Her iki cenazeye de vacip oldu buyurdunuz. Vacip olan nedir?” diye sordu.

Peygamber Efendimiz (asm):

“Öncekini hayırla yâd ettiniz; ona Cennet vacip oldu. İkincisini kötülükle yâd ettiniz; ona da Cehennem vacip oldu. Sizler Allah’ın yeryüzündeki şahitlerisiniz!” buyurdu.¹ Hiç şüphesiz sahabeler hakkın hatırını âli tutan gerçekçi kimselerdi. Allah katında şahadetin muteber olması önemlidir. İyi birisine kötü demek veya kötü birisine iyi demek Allah katında elbette makbul değildir.

İnsan Bedenen Ölür; Ama Ruhu Yaşar

Kabir hayatı âhiret hayatının ilk durağıdır. Üstad Bediüzzaman’ın ifâdesiyle, dünyadan başlayıp kabre, haşre ve ebede kadar uzanıp giden beşer yolculuğunun ilk istasyonudur.²

Kabir istasyonundan sonra yolculuk ve hayat devam ediyor. Hayat devam ediyor; çünkü ruh bakidir. Kabirde insan ceset bakımından ölmüştür; fakat ruhen hayattadır. Kabir suali haktır. Kabir azabı haktır. Kabir saadeti haktır. Kabirden sonra ruhun cesetle birlikte yeniden dirilişi haktır. Kabirde azabı ruh çeker, saadeti de ruh görür. Fakat ceset hissesiz de kalmaz! Kabir hayatı açısından ceset ölmüştür; fakat ruha gelen darbelerin çok da uzağında değildir.

Çünkü günahlara da, sevaplara da ruh cesetle birlikte iştirak etmiştir.

BEDENİN SEVAPTA VE GÜNAHTA HİSSESİ

Meselâ, namaz için camiye gitmeye yönlendirdiğimiz ayaklarımızın hakkından geçebilir miyiz? Allah’ın haramlarından yana sevk etmediğimiz ve helâl dairede terbiye ettiğimiz bedenimizin muhtelif organlarının mükâfatı hak etmediğini

söyleyebilir miyiz? Hiç şüphesiz asıl cismanî lezzet de, cismânî azap da “ba’sü ba’de’l-mevtten” sonra, yani dirilişi müteakip kurulacak mizandan sonra, yani mahşerden sonra hayatın Cennet ve Cehennem şeklinde tecellisi çerçevesinde görülecektir. Ve kabir hayatı genel itibariyle ruhanîdir. Fakat bir takım tecellilerden cesedin de hissesini alacağı anlaşılmaktadır.

Peygamber Efendimiz (asm) şöyle buyurmuştur: “Kabir, âhiret konaklarından ilkidir. Eğer ondan kurtulursa, gerisi kolaydır! Şayet kurtulamazsa, gerisi daha ağırdır.”³

Dipnotlar:

1- Buhârî, Cenâiz 86, Şehâdet 6; Müslim, Cenâiz 60, (949); Tirmizî, Cenâiz 63, (1058); Nesâî, Cenâiz 50, (4, 49, 50); Ebû Dâvud, Cenâiz 80, (3233).

2- Sözlür, s. 27.

3- Tirmizî, Zühd, 3.